

βάλσαμο τό, **βάλσαμον** Πόντ. (Οίν. Τραπ.) **βάλσαμο** κοιν. καὶ **Καλαβρ.** (Μπόβ.) **βάλσαμον** βόρ. ιδιωμ. **μπάλσαμο** πολλαχ. **μπάλσαμον** πολλαχ. βόρ. ιδιωμ. **βάλσαμο** πολλαχ. **βάλσαμον** πολλαχ. βόρ. ιδιωμ. **μπάλτσαμο** ένιαχ. **μπάλτσαμον** Μακεδ. (Κοζ.) **Στερελλ.** (Αἰτωλ.) **βάλτσαμο** Ἰθάκ. Παξ. κ.ά. **μπάλτσουμα** Στερελλ. (Καλοσκοπ. Παρνασ.) **βάρσαμον** Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Νικόπ.) **βάρσαμο** κοιν. καὶ **Καλαβρ.** (Μπόβ.) **Τσακων.** **βάρσαμον** βόρ. ιδιωμ. **μπάρσαμο** πολλαχ. **μπάρσαμον** πολλαχ. βόρ. ιδιωμ. **δάρσαμο** πολλαχ. **δάρσαμον** πολλαχ. βόρ. ιδιωμ. **μπάρτσαμο** Ἀπουλ. (Καλημ.) **δάρτσαμο** Ζάκ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) **βάρσανον** Κύπρ. **βάρσανο** Ἡπ. **βράτσαμον** Σύμ. **βάλσαμος** ὁ, **Κέρκ.** (Ἀργυροᾶδ. Κρήτ.) **Νίσουρ.** Πελοπν. (Ἀρκαδ. Λακων. Λεντεκ.) κ.ά. **μπάλσαμος** ΝΠολίτ. Ἐκλογ. 140 **βάλσαμος** Κρήτ. (Σέλιν.) **βάρσαμος** Ζάκ. Θήρ. **Κάρπ.** **Κάσ.** Κρήτ. **Κύθηρ.** **Νάξ.** **Νίσουρ.** **Σέριφ.** **Σκύρ.** κ.ά. **ἀβάρσαμος** Κρήτ. **δάρσαμος** Ζάκ. **πάρσαμος** Μεγίστ. **βάρτσαμος** Κεφαλλ. **μπάρτσαμος** Πελοπν. (Καλάβρυτ.) **δάρτσαμος** Ζάκ. **Νάξ.** (Δαμαρ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. **βάλσαμον**. Ὁ τύπ. **μπάλσαμο**, **βάλσαμο** κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Ἰταλ. *balsamo*. Περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ γένους ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,383. Τὸ π τοῦ τύπου **πάρσαμος** παλαιὸν ὡς μαρτυρεῖ τὸ μεταγν. **πάλσαμον**.

1) Τὸ ἀρχαῖον ὀποβάλσαμον, ἦτοι ὁ ὀπὸς τοῦ Ἀραβικοῦ θάμνου ἀμυρίδος τοῦ ὀποβαλσάμου (*amyris obobalsamum*), πανάκεια κατὰ τραυμάτων καὶ κωλικῶν ἐνθ' ἄν.

β) Πᾶν φάρμακον παχύρρευστον (ἐκ τῶν βαλσάμων ἢ ἡμιρρευστῶν ρητινῶν τῆς χυμείας) ἐνθ' ἄν. γ) Πᾶσα φαρμακευτικὴ σκευασία παυσώδυνος ἐνθ' ἄν. 2) Πᾶν φυτὸν δίδον ὀπὸν ἢ ἀπόσταγμα ἀντικαθιστῶν τὸ φάρμακον ὀποβάλσαμον, ἦτοι α) Ἀθανασία ἢ βαλσαμώδης (*tanacetum balsamica*) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (*compositae*) ἐνθ' ἄν. Συνών. *καρυοφύλλι*. β) Τὸ ἀρχαῖον πύρεθρον ἢ παρθένιον, πύρεθρον τὸ παρθένιον (*pyrethrum parthenium*) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (*compositae*) ἐνθ' ἄν. Συνών. *ἀρμένι* 1α, *ἀσπροῦχι*, *βασκαντιῆρα*, *παρθενούλλι*. γ) Ἡδύοσμος ὁ πράσινος (*mentha viridis*) ἐνθ' ἄν. δ) Τὸ ἀνεμογλέντι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. ε) Αἱ ἀωνίδες (ἰδ. *ἀωνίδα*) ἐνθ' ἄν. Συνών. **βαλσαμόχορτο**. ς) Εἶδη ὑπερικοῦ (*hypericum*) τῆς τάξεως τῶν ὑπερικωδῶν (*hypericaceae*), ὡς ὑπερικὸν τὸ διάτρητον (*hypericum perforatum*), συνών. *ἀγούδουρας* 1, *λειχηνόχορτο*, *περίκη*, *Προδροῦμου βοτάνι*, *χελωνόχορτο*, καὶ ὑπερικὸν τὸ ἐμπετρώφυλλον (*hypericum empetrifolium*) ἐνθ' ἄν. [**]

βαλσαμόλαδο τό, ἀμάρτ. **μπαλσαμόλαδο** Πελοπν. (Βασαρ.) **βαρσαμόλαδο** Πελοπν. (Χατζ.)

Ἐκ τῶν οὐς. **βάλσαμο** καὶ **λάδι**.

Φάρμακον ἐκ χόρτου τινὸς καὶ ἐλαίου.

βαλσαμολουσμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. **βασαρμολουσμένος** Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐς. **βάλσαμο** καὶ τοῦ **λουσμένος** μετοχ. τοῦ ρ. **λούζω**.

Ὁ τρόπον τινὰ λουσμένος μὲ **βάλσαμον** καὶ ἐπομένως ὁ εὐωδιάζων: Ἄσμ.

Κλαίει κ' ἢ δευτερώτερη ἢ βασαρμολουσμένη, ἀπὸ 'κλαίγει κ' ἐμάραινε τοῦ περ' βολοῦ τὰ δέδρη.

βαλσαμόνερο τό, ἀμάρτ. **βαρσαμόνερο** Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐς. **βάλσαμο** καὶ **νερό**.

Τὸ ἀφέψημα τοῦ ἡδύοσμου. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Bar-samónero* καὶ ὡς τοπων. Κρήτ.

βαλσαμορρίζι τό, Πελοπν. (Κυνουρ.)

Ἐκ τῶν οὐς. **βάλσαμο** καὶ **ρίζι**, δι' ὃ ἰδ. **ρίζιν**.

Ἡ ρίζα τοῦ φυτοῦ βαλσάμου: Ἄσμ.

Κρύψε με, μάννα, κρύψε με νὰ μὴ μὲ πάρῃ ὁ ξένος.

—Ποῦ νὰ σὲ κρύψω, κόρη μου, π' ὁ ξένος δὲ σ' ἀφίνει;

—Κρύψε με 'ς τὰ βασιλικά καὶ 'ς τὰ βαλσαμορρίζια.

βαλσαμούδι τό, ἀμάρτ. **δαλσαμούδ'** Λήμν.

Ἐκ τοῦ οὐς. **βάλσαμο** καὶ τῆς καταλ. -οῦδι.

Φυτὸν τι τοῦ ὁποίου τὰ ἄνθη μετ' ἐλαίου χρησιμεύουν εἰς παρασκευὴν φαρμάκου διὰ τοὺς ἀσθματικούς.

βαλσαμόχορτο τό, πολλαχ. **μπαλσαμόχορτο** Λεξ. Βλαστ. 460 καὶ 463 **βαρσαμόχορτο** Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐς. **βάλσαμο** καὶ **χόρτο**.

Βάλσαμο 2 ε, ὁ ἰδ.

***βαλσαμῶ**, **δαλζαμῶ** Μύκ.

Ἐκ τοῦ οὐς. **βάλσαμο**.

Βαλσαμώνω: Πιάνουν τὸ παιδί τσαὶ τὸ *δαλζαμοῦνε* (ἐκ παραμυθ.) Συνών. ***βαλσαμάρω**, **βαλσαμῶνω** 1.

βαλσάμωμα τό, κοιν. **βαλσάμωμαν** Πόντ. **δαλσάμωμα** πολλαχ. **μπαλσάμωμα** πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. **βαλσαμῶνω**.

Ἡ δι' ἀντισηπτικῶν οὐσιῶν ταριχεία.

βαλσαμώνω κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν.) **μπαλσαμώνω** πολλαχ. **δαλσαμώνω** πολλαχ. **ἀδαλσαμώνω** Θάσ. **μπαλσαμώνων** Ἡπ. Μακεδ. **μπαλτσαμώνων** Μακεδ. **Στερελλ.** (Αἰτωλ.) **βαρσαμώνω** κοιν. **βαρσαμώνων** Ρόδ. **δαρτσαμώνω** Κεφαλλ. **παρσαμώνω** Μεγίστ. **βρατσαμώνων** Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐς. **βάλσαμο**. Οἱ τύποι **μπαλσαμῶνω**, **δαλσαμῶνω**, **παρσαμῶνω** διὰ τοὺς ἀντιστοίχους τύπους **μπάλσαμο**, **βάλσαμο**, **πάρσαμος**, περὶ ὧν ἰδ. **βάλσαμο**.

1) Ταριχεύω δι' ἀντισηπτικῶν οὐσιῶν κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν.): **Βαλσάμωσαν** τὸν νεκρὸ κοιν. **Τσακῶνει** πούλλα καὶ τὰ **δαρτσαμώνει** Κεφαλλ. Οὐ δεῖνα εἶναι σὰν **μπαλσαμουμένους** (καχεκτικός, ἰσχνός, ὠχρός) Ἡπ. (Ἰωάνν.) **Αὐτὸς εἶναι** σὰν **μπαλσαμουμένους** (φορεῖ τόσα ἐνδύματα, ὥστε ὁμοιάζει πρὸς ταριχευμένον) Μακεδ. || Ποιήμ.

***Ορνεα** γίνανε **μπαλσαμωμένα**, | **λείψανα** λυπητερά ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ.* 69.

Καὶ ἦτανε ὡς **μπαλσαμωμένοι** καὶ **ἀλειωτοὶ νεκροὶ** αὐτόθ. 29. 2) **Ἐπουλώνω** πολλαχ.: Ποιήμ.

Μὰ ἐγὼ ποῦ **ξαγρυπνῶ** πάντοτε **μόνος**

καὶ **βαλσαμώνω** ἀγιάτρευτη **πληγὴ**...

μ' **ἀχόρταγῃ** **λαχτάρα** σὲ **προσμένω**

ΙΠολέμ. Παλ. βιολ.* 68.

***Ωμιέ**, **ὅταν** ἡ **μνήμη** μου **γυρνᾷ** 'ς τὰ **περασμένα**,

βαλσάμωνέ μου **τὴν** **πληγὴ** **ἐσὺ**, **γλυκεῖα** **Παρθένα**

ΙΠολέμ. Ἀλάβαστρ.* 162. 3) **Πληρῶ** **εὐωδίας** Πελοπν.

ΓΜαρκορ. Μικρὰ ταξίδ. 109: Ἄσμ.

Παρεθύρια μου **βαρσαμωμένα**,

γὰ **προσκύψετε** νὰ **ἰδῇτε** **νύφη**,

νύφη καὶ **γαμπρὸ** **χρυσὸ** **ζευγάρι**

(**παρεθύρια** **βαρσαμωμένα**=τὰ **ἔχοντα** **γλάστρες** μὲ **ἀρωματώδη** **φυτὰ**) Πελοπν. —Ποιήμ.

Ἐκεῖ θ' **ἀκούτε** **ἀνάσσει** νὰ **φέρῃ**

'ς τοῦ **πόνου** **ποῦ** **σᾶς** **καίει** τ' **ἀπὸ** **φαρμάκι**

ἔνα **γλυκὸ** **βαλσαμωμένο** **ἀέρι**

ΓΜαρκορ. ἐνθ' ἄν. 4) Καταπραῦνω ΑΠροβελ. Ποιήμ. 1,342 : Ποίημ.

Ἐπέρασαν μεσάνυχτα, οἱ ξένοι ἀποκοιμοῦνται,
τὰ τρομαγμένα στήθη των ὁ ὕπνος βαλσαμῶνει.

***βάλσης** ὁ, βάρσης Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βάλς*, παρ' ὃ καὶ *βάρσι*. Ἡ τοῦ γένους μεταβολή κατὰ τὸ *ὁμπάλλος*, ὁ *χορός*.

Ὁ *χορός* *βάλς*, ὁ ἰδ.

βαλσίδι τό, Πελοπν. (Βασαρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βάλλω*.

Τὸ ἐπιτιθέμενον φάρμακον : Τὸ ἀγαθὸ ἔμα βγάλη *κάνεις*, τὸ βαστᾶν μέσα ἔς τὸ καψιτὸ νερὸ καὶ ἂν πισωστρέψη, καλὰ, ἀλλεῶς βάνουν βαλσίδια.

βάλσιμο τό, *βάλσιμον* Πόντ. (Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) *βάλσιμον* Λυκ. (Λιβύσσ.) *βάλσιμο* κοιν. *βάλσ'μον* βόρ. ἰδιώμ. *βάλτσ'μου* Θεσσ. *βάρσιμον* Μεγίστ. *βάρσιμο* σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βάλλω*. Περὶ τοῦ τύπ. *βάλτσ'μον* ἰδ. ΑΤζαρτζάν. Θεσσαλ. διαλ. 42.

1) Ἡ ἥττα τοῦ παλαιστοῦ Λυκ. (Λιβύσσ.) 2) Ἡ τοποθέτησις πράγματός τινος κοιν. Συνών. *βάλμα* 1, **βαλμός* 1.

βαλτάνθρωπος ὁ, Πελοπν. (Λάστ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάλτος* καὶ *ἄνθρωπος*.

Κάτοικος ἐλώδους μέρους (μᾶλλον σκωπτικῶς).

βαλτερός ἐπίθ. Πελοπν. (Κορινθ. Μάν. κ.ά.) — ΚΠασαγιάν. Μοσχ. 41.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βάλτος* καὶ τῆς καταλ. -*ερός*.

Ἐλώδης : *Βαλτερός* τόπος ΚΠασαγιάνν. ἐνθ' ἄν. *Βαλτερό* μέρος Κορινθ. *Βαλτερό* χωράφι Μάν. Συνών. *βαλτήσιος* 1.

βαλτήσιος ἐπίθ. Λεξ. Πρω. Δημητρ. *βαλτήσιους* Β.Εὔβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βάλτος* καὶ τῆς καταλ. -*ήσιος*.

1) *Βαλτερός*, ὁ ἰδ., Β.Εὔβ.—Λεξ. Δημητρ. 2) Ὁ ἐκ βαλτώδους μέρους προερχόμενος Λεξ. Πρω. Δημητρ. *Βαλτήσιο* νερὸ ἄγν. τόπ.

βαλτίζω ἀμάρτ. *βαλτίζου* Μακεδ. (Πάγγ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βάλτος*.

Γίνομαι ἐλώδης : *Βάλτισαν* ἀπ' τὰ νερά τὰ χουράφια.

βαλτικὸ τό, ἀμάρτ. *βαλτικὸ* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *βάλλω* καὶ τῆς καταλ. -*ικό*. Πβ. καὶ *βαλαντώνω* -*βαλαντικὸ* κττ. Εἰς τὸ *βαλτικὸ* ἐγένεν ἀνάπτυξις συνοδίτου φθόγγου.

Ἀμοιβή ἐργάτου διὰ φύτευμα : *Χρωστῶ ἓνα βαλτικὸ τῶ δατατῶ*.

βαλτοθάλασσα ἡ, ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωή² 108 καὶ 177—Λεξ. Βλαστ. 374.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάλτος* καὶ *θάλασσα*.

Μέρος θαλάσσης πρὸς τὴν ξηράν, ὅπου τὰ ὕδατα μένουν ἀκίνητα καὶ λιμνάζοντα, θάλασσα βαλτώδης.

βαλτοκούκκι τά, ΝΠολίτ. Παροιμ. 3,32.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάλτος* καὶ *κουκκιά*.

Τὰ κουκκιά τὰ παραγόμενα εἰς βαλτώδεις τόπους.

βαλτοκράτης ὁ, ἄγν. τόπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βάλτος* καὶ τοῦ ρ. *κρατῶ*.

Τὸ φυτόν ἀστήρ τὸ Τριπόλιον (*aster Tripolium*) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (*compositae*). [**]

βαλτομέρι τό, πολλαχ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάλτος* καὶ **μέρι* < *μέρος*.

Τόπος ἐλώδης, τεναγώδης. Συνών. *βαλτοτόπι*, *βαλτότοπος*.

βαλτομπεκάτσα ἡ, ἄγν. τόπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάλτος* καὶ *μπεκάτσα*.

Τὸ πτηνὸν σκολόπαξ.

βαλτόνερο τό, πολλαχ. *βαλτονέρι* ΣΣκίπη Κολχ. 69 —Λεξ. Βλαστ. 374 Δημητρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάλτος* καὶ *νερό*.

Ὑδωρ λιμνάζον, ὕδωρ τέλματος, ἔλους.

βαλτὸς ἐπίθ. κοιν. *βαλτὲς* Σκῦρ. *βαλτὲ* Τσακων. *βαρτὸς* σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βάλλω*.

1) Ὁ οὐχὶ ἐξ ἑαυτοῦ ἀλλὰ καθ' ὑπόδειξιν ἢ παρακίνησιν ἄλλου ἐνεργῶν κοιν. καὶ Τσακων. : *Εἶναι βαλτὸς αὐτὸς ποῦ πηγαينوέρεται καὶ μᾶς συγχρωτᾷται. Βαλτὴ εἶναι αὐτὴ ἡ γυναῖκα γιὰ νὰ ῥθῇ τέτοια ὥρα. Ἦτανε βαλτὸς καὶ τό 'κανε αὐτὸ τὸ πρᾶμα κοιν. Ἡ βαλτὴ σιμώνει καὶ πιάνει κουβέδα Κρήτ. β) Ὁ συμβαίνων οὐχὶ ἐξ ἑαυτοῦ, ὁ προερχόμενος οὐχὶ τυχαίως, ἀλλ' ὦν ὑποβολιμαῖος κοιν. : *Βαλτὴ φωτιά. Βαλτὲς κουβέντες* κοιν. || Γνωμ. *Βαλτὸς νοῦς, κακὸς νοῦς* Πελοπν. (Λακων.) *Βαλτὸ μυγало, κακὸ μυγало* αὐτόθ.*

2) Ὁ οὐχὶ συμφυῆς, ἀλλὰ πρόσθετος Ἀθ. κ.ά. : *Τὰ δόντια τῆς ρόδας τοῦ ἀλευρομύλου εἶναι βαλτά. Τσιμπούκια τοῦ φαναριοῦ βαλτά.*

βάλτος ὁ, σύνθηθ. *βάλτους* βόρ. ἰδιώμ. *βάρτος* Ζάκ. Κεφαλλ. κ.ά. *βάλτα* ἡ, Κρήτ. (Κίσ. Κυδων. Σέλιν.) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) κ.ά. *βάλτα* Ἡπ. (Ζαγόρ.) *βάλτο* τό, Ἀθ. Κρήτ. κ.ά. *βάλτου* Μακεδ. (Χαλκιδ. κ.ά.) *βλάτος* Κρήτ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. *βάλτον*. Ἰδ. IBekker Anecd. Graec. 1096 ὑποσημ. Ἡ λ. πιθανῶς ἐκ τοῦ ἀρχ. Σλαβ. *balto*. Πβ. Miklosich Slav. Elem. 539 GMeyer Neugr. Stud. 2,64. Ὁ Κορ. Ἀτ. 2,77 καὶ Ὁμ. Β 98 ἐτυμολογεῖ ἐκ Δωρ. *ἄλτος* παρὰ τὸ Ἀττ. *ἄλσος* (πβ. Ἀλτις). Καὶ ὁ τύπος *βάλτα* μεσν. Πβ. Λέοντ. Τακτ. 11,3 «ἐκλέγου χωρία χρήσιμα μὴ ὑλώδη, ἡγουν ὕλας καὶ πηλὰ καὶ βάλτας ἔχοντα».

1) Τόπος τελματώδης, ἔλος, τέναγος ἢ τόπος περιέχων ὕδατα ἐκ βροχῆς, πλημμυρῶν κττ. σύνθηθ. : Παροιμ. Ὅποιος πάει ἔς τὸ *βάλτο* νὰ κυνηγήσῃ θὰ λερωθῇ (ὅτι ὁ κοινωνὸς ἐργῶν φαύλων καὶ ὁ συμπράττων μετὰ κακῶν ἀνθρώπων θὰ δυσφημηθῇ ἢ ὅτι τίποτε δὲν ἐπιτυγχάνεται ἄνευ ἀναλόγων θυσιῶν) Πελοπν. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. *Βάλτος* Πελοπν. (Ἀρκαδ. Καλάμ. Ξυλόκ. Πάτρ.) *Βάλτους* Θεσσ. (Ἀλμυρ. Μηλ.) Στερελλ. (Παρνασσ. Τριχων. Φθιώτ.) *Βλάτος* Κρήτ. *Βάρτος* Κρήτ. *Βάλτα* Κεφαλλ. Μακεδ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) *Βάλτες* Κεφαλλ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Ὀλυμπ.) *Βάλτα* τά, Μακεδ. (Χαλκιδ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) *Κακὴ Βάλτα* Στερελλ. (Ἀμπρακ.) 2) Φυτόν καλαμοειδὲς (ὡς εἰς *βάλτους* φυτόμενον) Θεσσ. (Ἀλμυρ.)

βαλτοτόπι τό, Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βαλτότοπος*.

Τόπος ἐλώδης, τελματώδης. Συνών. *βαλτομέρι*, *βαλτότοπος*.

βαλτότοπος ὁ, σύνθηθ. *βαλτότουπος* βόρ. ἰδιώμ. *βλατότοπος* Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάλτος* καὶ *τόπος*.

Βαλτοτόπι, ὁ ἰδ.

βαλτοφάσολα τά, ἀμάρτ. *βαλτοφάσουλα* Πελοπν.

Ἐκ τῶν οὐσ. *βάλτος* καὶ *φασόλια*.

Φασόλια παραγόμενα εἰς βαλτώδεις τόπους.

